

Nord stoel. De bezwaren richten zich voornamelijk tegen de te brede rugleuning en de armleuning, die (voor zover aanwezig) in de weg zit. Zijwaarts kippen wordt noodzakelijk geacht, en dan liefst om een schuine as. De bedieningsknoppen moeten zodanig zijn geplaatst dat ze blindelings zijn te vinden.

Swart – Laren

279. **Rationalisierung, Ergonomie, Praxisführung.**
E. Pillwein. Z.W. Rundschau 78: 877, 1969.

Na een begripsbepaling van enige veelvuldig gebruikte termen als inleiding behandelt de auteur de vraag, waar, wan-

neer en hoe verbeteringen in werkmethode en praktijkvoering mogelijk zijn. Het economische gebruik van de eigen energie (zitten, delegeren), de praktijkruimte (niet te ver lopen) en de tijd worden afzonderlijk behandeld. Wat dit laatste betreft moeten de maatregelen in het technische en organisatorische vlak worden gezocht. Aangegeven wordt, hoe men op vaak eenvoudige wijze tot een aanzienlijke tijdsbesparing kan komen. Als eis wordt gesteld dat de dentalindustrie en -handel, gezien de forse investeringen bij de aanschaf van nieuwe installatiestukken, een ruimere mogelijkheid voor proefopstellingen openlaat.

Swart – Laren

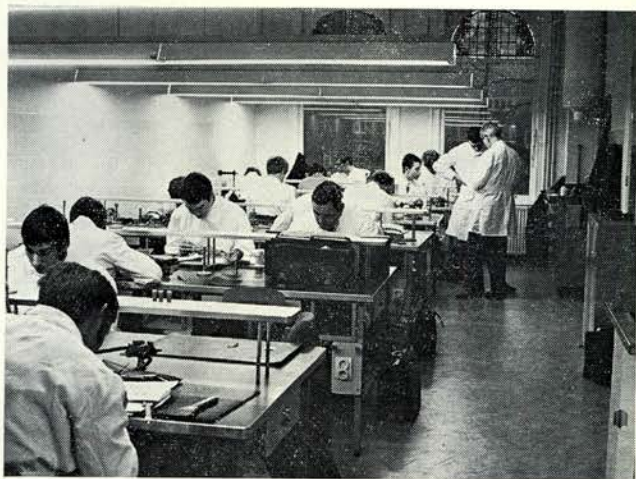
BEROEPSBELANGEN

OPLEIDING TANDTECHNICI IN NEDERLAND

Officiële opening Instituut Vakopleiding Tandtechniek te Utrecht op 4 april 1970

Ons land kent thans – anno 1970 – een opleidingsinstituut voor tandtechnici!

Op 8 mei 1911 ondernam de Nederlandsche Tandtechnische Vereeniging een eerste poging in die richting, door een adres, gezonden aan de leden van de Tweede Kamer der Staten Generaal, vergezeld te doen gaan van de brochure „Vak of geen vak”, waarin al de wens werd uitgesproken de opleiding van aanstaande tandtechnici ter hand te nemen. Ook de heer W. Geuzenbroek Sr. (1914) be-

Een praktijklokaal voor 30 personen.

Het pand aan de Catharijnesingel 76 te Utrecht.

pleitte reeds in zijn brochure „De positie van de tandtechnicus in Nederland” een dergelijke schoolopleiding.

Twee jaar later werd het examen voor „2e tandtechnicus” voor de eerste maal, te Rotterdam, afgenomen en in 1919 gaven zich 14 kandidaten voor dit examen op. Slechts 4 deelnemers slaagden en duidelijk bleek dat een examen zonder gedegen vooropleiding weinig zin had.

Daarna zijn met gering of in het geheel geen succes pogingen ondernomen cursussen voor praktisch en theoretisch onderricht van tandtechnici van de grond te krijgen. In 1926 leek het er zelfs op dat een opleiding in het leven zou worden geroepen in samenwerking met de Nederlandsche Maatschappij tot Bevordering der Tandheekunde. Maar ook dat draaide op niets uit.

Eerst in 1948 startte de Vakbond voor Tandtechnici met een schriftelijke cursus voor tandtechniek, nadat twee jaren tevoren een concept was opgesteld, waarin naast opleiding en examens, de vestigingseisen waren neergelegd. Niet veel later werd de „Stichting voor Vakopleiding” opgericht, die in 1953 moest plaats maken voor de „Stichting Vakopleiding Examens en Voorlichting Tandtechnici” (S.V.E.V.T.). Het bestuur is ook heden paritair samenge-

steld uit drie tandartsen als vertegenwoordigers van het Ministerie van Sociale Zaken en Volksgezondheid, drie laboratoriumhouders en drie vertegenwoordigers van de „Samenwerkende Organisaties van Werknemers”.

Maar met het realiseren van een vakschool heeft het echter nog geduurd tot 1967, toen de S.V.E.V.T. met kans op succes – in het kader van de Wet op het Voortgezet Onderwijs („Mammoetwet”) – rijkssubsidie kon aanvragen voor een vakschool bij het Ministerie van Onderwijs en Wetenschappen.

Thans – na bijna 60 jaar – is op zaterdag 4 april j.l. het *Instituut Vakopleiding Tandtechniek* in een geheel verbouwd, eigen pand aan de Catharijnesingel 76 te Utrecht officieel geopend. Daarmee is naast de schriftelijke opleiding nu ook een bescheiden praktische opleidingsmogelijkheid gecreëerd. De cursisten die werkzaam moeten zijn op een tandtechnisch laboratorium volgen één dag per week met behoud van loon een opleiding in het Instituut.

De voorzitter van het bestuur der S.V.E.V.T., collega J. F.

Witteveen (Zeist), heeft er in zijn openingstoespraak terecht op gewezen dat het noodzakelijk is, met het oog op de toekomstige ontwikkelingen in de tandheelkunde en in het belang van de volksgezondheid, dat dit para-medische beroep met zorg wordt ontwikkeld.

Het opleidingsinstituut, dat 5 verdiepingen telt, bevat een aantal doeltreffend ingerichte praktijklokalen, waarin ongeveer 110 cursisten, verdeeld over het eerste en tweede leerjaar, het onderwijs volgen. Komende maand augustus zal het derde leerjaar een aanvang nemen.

De leden van het bestuur der S.V.E.V.T. en beide docenten (in een volledige dagtaak aan het Instituut verbonden), die hun beste krachten geven aan deze eerste landelijke opleiding van aanstaande tandtechnici, verdienen met recht alle voorspoed bij hun streven het Instituut Vakopleiding Tandtechniek tot bloei te brengen, in het belang van de Nederlandse tandheelkunde.

B. Z. Deenik

VERENIGINGSVERSLAGEN EN MEDEDELINGEN

NEDERLANDSE VERENIGING VAN TANDARTSEN

Jaarverslag van de secretaris over het jaar 1969

Van de leden

Op 1 januari 1969 telde de Vereniging 913 leden. Tijdens de voorjaarsvergadering traden 80 leden toe; tijdens de najaarsvergadering 21 leden. In het afgelopen jaar bedankten 7 leden voor het lidmaatschap, terwijl 5 leden in verband met art. 5 van de statuten helaas van de ledenlijst moesten worden afgevoerd. Zeven leden ontvielen ons dit jaar door overlijden, n.l. de collegae: Th. M. Berends, B. A. van den Bosch, C. J. M. H. Gudde, E. Idsinga, H. J. van de Kamer, E. W. Kraal en M. van der Nagel.

Op 1 januari 1970 telde de Vereniging 996 leden terwijl er op die datum 40 kandidaatleden stonden ingeschreven en er drie verzoeken voor het buitengewoon lidmaatschap in behandeling waren. Daar de leden die in de loop van dit jaar bedankten pas op 31 december 1969 van de ledenlijst worden afgevoerd, telde de Vereniging na de installatie op de najaarsvergadering meer dan 1000 leden. Dit heugelijke feit werd door de voorzitter gememoreerd en het gelukkige 1000ste lid, collega J. P. van Hoeve, ontving een boekwerk als herinnering aan deze mijlpaal in ons verenigingsleven.

De collegae L. E. Bicknese, A. Haye, H. van Raalt, S. J. Rengers en het erelid L. H. Loeb behaalden vijftig jaar geleden hun tandartsdiploma; voor 15 collegae vond dit heugelijke feit veertig jaar geleden plaats, n.l. voor de collegae: J. H. Berend-

sen, W. Bergsma, W. J. B. Boogaart, P. T. van Dam, Mevrouw D. H. Haagmans-Ellens, A. W. van der Kleijn, Mevrouw A. J. Leendertz, W. D. T. Louwerier, A. Planteijdt, A. Polderman, F. J. M. Touw, J. O. Tromp, M. Vermooten, S. M. Vreedenburg en J. G. de Vries.

Ter gelegenheid van Hare Majesteits verjaardag werd collega Dr. E. Flaumenhaft onderscheiden als Ridder in de Orde van Oranje Nassau.

Op 9 december werd collega N. A. K. M. van Erp onderscheiden als Ridder in de Orde van Oranje Nassau, ter gelegenheid van het feit dat hij zijn functie als dirigerend tandarts bij de Stichting Schooltandverzorging in het district Tilburg beëindigde.

Op 4 mei werd collega J. van Aken benoemd tot hoogleraar in de Tandheelkundige Röntgenologie aan de R.U. te Utrecht.

Op 27 september werd de benoeming bekend van ons bestuurslid Dr. A. J. van Hillegonsberg tot hoogleraar in de Kaakorthopaedie aan de Vrije Universiteit te Amsterdam.

Op 30 december werd de benoeming van onze penningmeester collega D. F. Veldkamp tot hoogleraar in de Conserverende Tandheelkunde aan de R.U. te Groningen bekend. De secretaris bood in beide gevallen gelukwensen aan namens de overige bestuursleden en de leden van de Vereniging.

Drie leden verkregen dit jaar het doctoraat in de geneeskunde, n.l. de collegae J. C. Bodegom op 17 januari, J. F. P. Dijkman op 6 juni en A. J. Brongersma op 26 november.

Van het bestuur

Het bestuur was vertegenwoordigd bij de oratie „Elementen in doorbraak”, waarmede Prof. Dr. W. A. M. van der Kwast op 10 oktober zijn ambt als hoogleraar in de Mondziekten en Kaakchirurgie aan de Vrije Universiteit te Amsterdam aanvaardde en tijdens de door Prof. Dr. K. G. König op dezelfde